

Magyar hadvezérek I.

Van-e ismerőseitek, rokonaitok között vitéz?

Attila kardja

Hun harcos

Füük, apák, figyeljetelek: most nektek mesélek, hiszen ti vagytok az erő, a bátorság, a lovagiasság hordozói.

Legyetek büszkék: a magyarok vitézségből is példát mutattak a világnak: „Emberségről példát, vitézségről formát mindenkinek ők adnak” – írja Balassi Bálint a végvári vitézekről.

A **vitéznek** semmi köze a hidegvérrel mészárló mai filmhősökhöz. **Az igazi harcos** erejét a közösség, az igazság, a gyengék védelmére használja, nem hatalomszerzésre. A harcban kemény, de nem kegyetlen, az ellenséggel szemben becsületes, emberséges. Ezt az eszményt tűzték zászlajukra a lovagrendek, és ezt jutalmazta **Horthy Miklós** kormányzó, amikor megalapította a **Vitézi Rendet**. A második világháború sok hőst vitézzé avatták.

A **hadvezér** ritkán lehet hős vitéz, hiszen csak távolról irányítja a csapatát. Nem vetheti bele magát, mert ha elesik, fej nélkül marad a sereg. Az ő erénye a bölcsesség, a gyors észjárás és persze a bátorság is. „A hadvezéreknek és királyoknak semmi sem olyan szükséges, mint jól parancsolni. Mert aki jól parancsol, annak jól engedelmeskednek.” – írja Zrínyi Miklós.

Szóljon most a mese nagy hadvezéreinkről és királyaink közül azokról, akik nemcsak a trónteremben, hanem a csatatéren is elsők voltak.

■ **Atilla hun királyt** (Nevét helyesen így írjuk, ahogy kiejtésünk is őrzi!) Isten ostorának tartották: félelmetes kardjával, rendíthetetlen hadseregével hatalmas birodalmat hódított meg. Kardjától, melyet a legenda szerint Isten küldött neki, Róma is rettegett.

■ A hét magyar törzs **hét vezére, Álmos, Előd, Ond, Kond, Tas, Huba, Töhötöm élükön** Álmos fiával, **Árpáddal** 896-tól visszafoglalta a magyarok ősi szálláshelyét, a Kárpát-medencét. 907-ben a pozsonyi csatában Árpád 40000 főnyi serege megsemmisítette a kiűzésünkre szövetkezett 120000 fős nyugati hadsereget. Árpád négy fia életét vesztette a csatában, maga a fejedelem is meghalt nemsokára, de 123 évig ellenség nem merte a lábát magyar földre tenni.

Honfoglalás
Munkácsy Mihály festménye, részlet

■ Akkoriban a magyarok nyilaitól rettegett egész Európa, pedig a nyugati kalandozások célja elrabolt kincseink, köztük a magyar Szent Korona visszaszerzése volt.

■ A XI. században **Szent László**, a daliás lovagkirály nemcsak természetével, hanem halálmegvető bátorságával is seregei fölé magasodott. Nemcsak irányította hadait, hanem ott küzdött vitézei élén. Erős kézzel rendet teremtett az országban, kiűzte a kun és a német támadókat, az egyre erősebb és hatalmasabb magyar birodalomhoz csatolta Horvátországot.

■ A XIII. században az uralkodók feladata volt a keresztes hadjáratok vezetése is, melyeknek célja a Szentföld, Jeruzsálem, Jézus sírjának pogány kézből való kiszabadítása volt. **II. András** királyunk Árpád-zászlók alatt, Árpád-sávossal kezében vezette keresztes lovagjait.

Melyik Szent László legendát örökíti meg a festmény?

■ A XIV. századi Magyarország **Károly Róbert** és fia, Nagy Lajos idején európai nagyhatalom lett: erős, gazdag, békés és hatalmas területű ország.

■ **Nagy Lajos** életének java részét külföldön vívott háborúzással töltötte, hogy népe otthon békében élhessen. Ő is az a hadvezér volt, aki személyes bátorságával lelkesítette seregét. Canossa várának ostrománál elsőként rohant fel

a létrán a várfalra, s a rájuk zúdított kőzapor a várarokba sodorta. Még fel sem gyógyult, amikor Aversa ostrománál egy nyilvessző a lábába fúródott. Tovább harcolt, majd a csata után kibírta azt is, hogy egyik vezére, Lackfi Endre tizenkét rántással kitépje lábából a horgas nyilat.

■ Nagy Lajos híres vitéze, **Toldi Miklós** az erő, a bátorság és hűség jelképe lett: „Védte az erőtlent, a királyt, országot, / Csodadolgairól írtak krónikákat.” (Arany János)

DEÁK FERENC rajza